

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
18 квітня 2019 року № 88-Н

Форма № П-2.03.

Кафедра правознавства

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

«МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО»

з підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань	08 Право
--------------	----------

Спеціальність	081 Право
---------------	-----------

Освітньо-професійна програма	Право
------------------------------	-------

Розробник/укладач програми:

Стрілець Б. В. – доцент кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», к.ю.н.

Програма навчальної дисципліни «Міжнародне економічне право» обговорена і схвалена на засіданні кафедри правознавства,
протокол засідання кафедри від 29 серпня 2022 р. № 1.

Завідувач (начальник) кафедри правознавства
д. ю. н., професор

_____ Галина ЛАВРИК

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми «Право»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 081 «Право»

к. ю. н., доцент

_____ Олег КУЛЬЧІЙ

Анотація навчальної дисципліни

Міжнародне економічне право – це одна із галузей міжнародного публічного права. Знання галузей, інститутів і термінологічного апарату міжнародного економічного права допомагає пізнати глибинні процеси й особливості становлення, розвитку і функціонування правових систем держав, що перебувають у процесі загальносвітового розвитку.

Предметом навчальної дисципліни є міжнародні відносини, що виникають у сфері міжнародного економічного співробітництва, та правові норми, що регулюють ці відносини.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне економічне право» є формування знань і навичок стосовно визначення природи міжнародного економічного права, взаємодії національного та міжнародно-правового регулювання міжнародної економічної діяльності; оволодіння навичками самостійного здійснення аналізу та практичного застосування нормативно-правових актів з метою розв'язання питань та проблем, які виникають в міжнародних економічних відносинах.

Зміст навчальної дисципліни розкривається у таких темах: Міжнародний економічний правопорядок. Поняття, предмет та метод міжнародного економічного права. Джерела міжнародного економічного права. Гармонізація законодавства України та інших держав з міжнародним економічним правом. Принципи міжнародного економічного права. Суб'єкти міжнародного економічного права. Держава як суб'єкт міжнародного економічного права. Міжнародні економічні організації. Транснаціональні корпорації (ТНК). Право міжнародних економічних договорів.

Міжнародне торгове право і СОТ. Міжнародне валютне право. Міжнародне інвестиційне право. Міжнародне митне право. Міжнародне транспортне право. Міжнародно-правове регулювання промислового, сільськогосподарського, науково-технічного співробітництва та захисту інтелектуальної власності. Міжнародне конкурентне право. Міжнародне трудове право. Правове регулювання спорів, що виникають у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Zusammenfassung der akademischen Disziplin

Das internationale Wirtschaftsrecht ist ein Teilgebiet des internationalen öffentlichen Rechts. Die Kenntnis der Zweige, Institutionen und des Begriffsapparates des internationalen Wirtschaftsrechts hilft, die tiefgreifenden Prozesse und Besonderheiten der Entstehung, Entwicklung und Funktionsweise der Rechtssysteme von Staaten zu verstehen, die sich im Prozess der globalen Entwicklung befinden.

Gegenstand der akademischen Disziplin sind internationale Beziehungen, die sich im Bereich der internationalen wirtschaftlichen Zusammenarbeit ergeben, und Rechtsnormen, die diese Beziehungen regeln.

Ziel des Studiums der Studienrichtung „Wirtschaftsvölkerrecht“ ist die Vermittlung von Kenntnissen und Fähigkeiten zur Definition des Wesens des internationalen Wirtschaftsrechts, des Zusammenspiels nationaler und internationaler rechtlicher Regelungen des internationalen Wirtschaftsgeschehens; Beherrschung der

Fähigkeiten der unabhängigen Analyse und praktischen Anwendung von Rechtsakten zur Lösung von Fragen und Problemen, die in den internationalen Wirtschaftsbeziehungen auftreten.

Die Inhalte der wissenschaftlichen Disziplin zeigen sich in folgenden Themen: Internationale Wirtschaftsrechtsordnung. Begriff, Gegenstand und Methode des internationalen Wirtschaftsrechts. Quellen des internationalen Wirtschaftsrechts. Harmonisierung der Gesetzgebung der Ukraine und anderer Staaten mit dem internationalen Wirtschaftsrecht. Grundsätze des internationalen Wirtschaftsrechts. Themen des internationalen Wirtschaftsrechts. Der Staat als Subjekt des internationalen Wirtschaftsrechts. Internationale Wirtschaftsorganisationen. Transnationale Unternehmen (TNCs). Recht der internationalen Wirtschaftsverträge.

Internationales Handelsrecht und die WTO. Internationales Währungsrecht. Internationales Investitionsrecht. Internationales Zollrecht. Internationales Transportrecht. Internationale rechtliche Regelung der industriellen, landwirtschaftlichen, wissenschaftlichen und technischen Zusammenarbeit und des Schutzes des geistigen Eigentums. Internationales Wettbewerbsrecht. Internationales Arbeitsrecht. Rechtliche Regelung von Streitigkeiten im Bereich der außenwirtschaftlichen Tätigkeit.

Annotation of the academic discipline

International economic law is one of the branches of international public law. Knowledge of the branches, institutions and terminological apparatus of international economic law helps to understand the deep processes and peculiarities of the formation, development and functioning of the legal systems of states that are in the process of global development.

The subject of the academic discipline is international relations arising in the field of international economic cooperation and legal norms regulating these relations.

The purpose of studying the academic discipline "International Economic Law" is the formation of knowledge and skills regarding the definition of the nature of international economic law, the interaction of national and international legal regulation of international economic activity; mastering the skills of independent analysis and practical application of legal acts in order to solve issues and problems that arise in international economic relations.

The content of the academic discipline is revealed in the following topics: International economic legal order. Concept, subject and method of international economic law. Sources of international economic law. Harmonization of legislation of Ukraine and other states with international economic law. Principles of international economic law. Subjects of international economic law. The state as a subject of international economic law. International economic organizations. Transnational corporations (TNCs). Law of international economic contracts.

International trade law and the WTO. International currency law. International investment law. International customs law. International transport law. International legal regulation of industrial, agricultural, scientific and technical cooperation and protection of intellectual property. International competition law. International labor law. Legal regulation of disputes arising in the field of foreign economic activity.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародне економічне право» укладена відповідно до освітньо-професійної програми Право, розробленої на підставі стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20 липня 2022 року № 644.

Предметом навчальної дисципліни є міжнародні відносини, що виникають у сфері міжнародного економічного співробітництва, та правові норми, що регулюють ці відносини.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне економічне право» є формування знань і навичок стосовно визначення природи міжнародного економічного права, взаємодії національного та міжнародно-правового регулювання міжнародної економічної діяльності; оволодіння навичками самостійного здійснення аналізу та практичного застосування нормативно-правових актів з метою розв'язання питань та проблем, які виникають в міжнародних економічних відносинах.

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:
загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК3);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК7);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 8);
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 11);

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему (СК 2);
- здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права (СК5);
- здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України (СК6);
- здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (СК16).

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми:

- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (РН3);
- знати та розуміти основи права Європейського Союзу (РН4);
- оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему (РН6);
- застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права (РН8);
- доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло (РН12);
- належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності (РН14);

– застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи (PH18);

– пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (PH19);

– надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (PH22).

Навчальна дисципліна є **вибірковою**.

Форма підсумкового контролю знань: екзамен.

Програмний зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Загальна частина міжнародного економічного права.

Тема 1. Міжнародний економічний правопорядок.

Поняття міжнародного економічного правопорядку. Характеристика правовідносин між державними союзами, державами, міжнародними організаціями. Загальна характеристика Декларації щодо встановлення нового економічного порядку від 1 травня 1974 р. на VI спеціальній сесії Генеральної Асамблеї ООН (Організації Об'єднаних Націй).

Характеристика сучасного протистояння політики лібералізації (політики усування обмежень у міжнародних економічних відносинах) та політики протекціонізму (політики застосування заходів захисту національної економіки від іноземної конкуренції шляхом застосування тарифних та нетарифних обмежень для захисту внутрішнього ринку). Країни, що притримуються політики лібералізації, та протекціоністські країни.

Роль ООН при вирішенні економічних конфліктів. Економічний тиск та можливість його застосування до держав. Головні риси сучасного міжнародного правопорядку. Методи регулювання міжнародних економічних правовідносин.

Тема 2. Поняття, предмет та метод міжнародного економічного права.

Міжнародні економічні відносини, їх зміст та значення. Концепції та поняття міжнародного економічного права. Співвідношення міжнародного економічного права з міжнародним правом. Методи, які застосовуються в міжнародному економічному праві (матеріальний та колізійний). Система міжнародного економічного права, його підгалузі та інститути. Міжнародне валютне право, міжнародне інвестиційне право, міжнародне конкурентне право, міжнародне торгове право, міжнародне екологічне право, міжнародне митне право, міжнародне податкове право.

Україна як суб'єкт міжнародного економічного співробітництва. Зовнішньоекономічна діяльність України. Міжнародні економічні відносини України з Європейським Союзом (ЄС). Розвиток відносин із Світовою організацією торгівлі (СОТ).

Тема 3. Джерела міжнародного економічного права.

Загальна характеристика джерел міжнародного економічного права. Поняття та система джерел міжнародного економічного права. Класифікація джерел міжнародного економічного права. Основні та спеціальні джерела міжнародного економічного права.

Міжнародний економічний договір та міжнародно-правовий звичай як джерела міжнародного економічного права. Рішення міжнародних економічних організацій та резолюції міжнародних економічних організацій як джерела міжнародного економічного права. Загальні принципи міжнародного права, рішення міжнародних судових установ, арбітражна практика. Юридична доктрина як джерело міжнародного економічного права.

Міжнародні кодекси поведінки – правила поведінки відповідних суб'єктів міжнародних економічних відносин (лінійних конференцій, транснаціональних корпорацій).

Тема 4. Гармонізація законодавства України та інших держав з міжнародним економічним правом.

Гармонізація національного законодавства з міжнародним економічним правом. Створення та розвиток національної правової основи міжнародного співробітництва. Загальні питання гармонізації. Гармонізація законодавства України з міжнародним правом. Поняття трансформації, уніфікації та зближення законодавства.

Ратифікаційна діяльність парламенту України. Питання щодо практичної реалізації норм та принципів міжнародного права. Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу. Економічна частина Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Інституційний механізм забезпечення гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу за Угодою про асоціацію. Роль Президента України та органів виконавчої влади щодо забезпечення процесу узгодження національного законодавства України із законодавством Європейського Союзу.

Гармонізація законодавства держав світу відповідно до міжнародно-правових норм. Організація по гармонізації підприємницького права в Африці (OHADA).

Тема 5. Принципи міжнародного економічного права.

Поняття та система принципів міжнародного економічного права. Характеристика загальних принципів міжнародного економічного права.

Принцип мирного співіснування. Принцип утримання у своїх міжнародних відносинах від погрози силою або їх застосування як проти територіальної недоторканості, так і політичної незалежності будь-якої держави. Принцип суверенної рівності держав. Принцип співробітництва держав. Принцип невтручання. Принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань. Принцип взаємної вигоди. Принцип розгляду міжнародних спорів мирними засобами.

Характеристика спеціальних принципів міжнародного економічного права. Принцип розвитку міжнародних економічних і науково-технічних відносин між державами. Принцип юридичної рівності і недопустимості економічної дискримінації держав. Принцип свободи вибору форми організації зовнішньоекономічних зв'язків. Принцип невід'ємного суверенітету держав над їх природними та іншими ресурсами, а також над їх економічною діяльністю. Режим найбільшого сприяння та національний режим.

Тема 6. Суб'єкти міжнародного економічного права. Держава як суб'єкт міжнародного економічного права.

Поняття та класифікація суб'єктів міжнародного економічного права. Міжнародна правосуб'єктність в міжнародних економічних відносинах, її елементи.

Фізичні та юридичні особи як суб'єкти міжнародного економічного права. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародного економічного права. Правовий статус транснаціональних підприємств у міжнародних економічних відносинах.

Держава та її ознаки. Правовий статус держави як суб'єкта міжнародного економічного права. Міжнародна правоздатність держави. Міжнародна дієздатність держави. Україна як суб'єкт міжнародного економічного права. Організаційні форми участі України у міжнародному співробітництві. Імунітет держави та його види.

Тема 7. Міжнародні економічні організації.

Міжнародні економічні організації: поняття та класифікація. ООН як суб'єкт міжнародного економічного права. Генеральна Асамблея, Економічна та Соціальна Рада. Регіональні економічні комісії. Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) як орган Генеральної Асамблеї ООН. Спеціалізовані установи ООН в економічній сфері.

Європейський Союз (ЄС) у системі міжнародних відносин. Інститути ЄС. Джерела права ЄС: установчі договори, регламенти, директиви та ін. Різниця між регламентами та директивами.

Африканське економічне співтовариство (АЕС). Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН). Організація Ісламського співробітництва.

Рада Економічної Взаємодопомоги в історії міжнародного економічного співробітництва. Регіональні економічні організації на пострадянському просторі. Співдружність Незалежних Держав (СНД). Євразійське економічне співтовариство. Організація за демократію та економічний розвиток ГУАМ — регіональне об'єднання чотирьох держав: Грузії, України, Азербайджанської Республіки та Республіки Молдова.

Тема 8. Транснаціональні корпорації (ТНК).

Правовий статус транснаціональних підприємств в міжнародних економічних відносинах. Структура транснаціональних корпорацій. Ознаки транснаціональних корпорацій як суб'єктів міжнародного економічного права.

Особливості макроструктури транснаціональних корпорацій. Поняття і загальна характеристика правового механізму діяльності транснаціональних корпорацій.

Правила ОЕСР про діяльність багатонаціональних підприємств/транснаціональних корпорацій (ТНК) – Керівні принципи. Значення проекту Кодексу поведінки ТНК. Багатонаціональні та транснаціональні підприємства.

Тема 9. Право міжнародних економічних договорів.

Поняття і значення міжнародних економічних договорів. Правове регулювання відносин у межах міжнародних економічних договорів.

Міжнародно-правове регулювання процедури укладення міжнародних економічних договорів. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р. Віденська конвенція про право договорів між державами і

міжнародними організаціями від 21 березня 1986 р. Міжнародні економічні договори між державами та міжнародними економічними організаціями.

Загальна характеристика Закону України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р.

Модуль 2

Особлива частина міжнародного економічного права.

Тема 10. Міжнародне торгове право і СОТ.

Міжнародне торгове право як складова частина міжнародного економічного права. Поняття міжнародного торгового права. Джерела міжнародного торгового права. Система міжнародного торгового права. Принципи міжнародної торгівлі. Міжнародна торгова палата (МТП).

Міжнародні торговельні договори (угоди), їх класифікація. Зовнішньоекономічні контракти. Порядок укладення договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Позовна давність у міжнародному торговому праві.

Міжнародні торговельні організації. Світова організація торгівлі (СОТ) як міжнародна економічна організація. Історія створення СОТ. Статус і сфера діяльності СОТ. Цілі СОТ. Принципи діяльності СОТ. Особливості членства в СОТ. Україна як постійний член СОТ.

Тема 11. Міжнародне валютне право.

Поняття і джерела міжнародного валютного права. Предмет міжнародного валютного права. Поняття валютних правовідносин. Суб'єкти валютних правовідносин. Поняття валютних операцій. Міжнародне фінансове регулювання (банківська справа, страхування і регулювання цінних паперів).

Валюта як грошова одиниця країни. Євро та єврозона в Європейському союзі. Держави, що входять в єврозону. Функції Європейського центрального банку.

Загальна характеристика організаційно-правового механізму міжнародної валютної системи. Класифікація міжнародно-кредитних організацій. Організація валютно-кредитних відносин.

Міжнародні кредитні організації і фонди: функціонування і міжнародно-правове регулювання (Міжнародний валютний фонд, Міжнародний банк реконструкції та розвитку та ін.). Загальні положення з питань валютного регулювання. Роль державних органів у сфері валютного регулювання і валютного контролю. Державний борг і його реструктуризація.

Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 р. та її роль у міжнародних валютно-кредитних відносинах.

Тема 12. Міжнародне інвестиційне право.

Міжнародне інвестиційне право як складова міжнародного економічного права. Сутність міжнародного інвестиційного права та його джерел. Принципи міжнародного інвестиційного права.

Суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності. Зміст міжнародної інвестиційної діяльності. Види інвестицій та форми інвестиційної діяльності. Прямі та портфельні інвестиції.

Міжнародно-правове регулювання іноземних інвестицій. Міжнародно-правові засоби для вирішення інвестиційних спорів. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами від 18 травня 1965 р. Сеульська конвенція від 11 жовтня 1985 р. про заснування Багатостороннього агентства з гарантій інвестицій.

NAFTA (Північноамериканська угода про вільну торгівлю): переговори, інвестиційні положення і наслідки.

Регулювання інвестицій у Європейському союзі. СЕТА (Всеосяжна економічна і торгова угода між Канадою і ЄС): переговори і характеристика положень проекту договору, що стосуються захисту інвестицій.

Міжнародні договори як джерело інвестиційного права. Двосторонні інвестиційні договори – «золотий стандарт» у сфері захисту іноземних інвестицій. Характеристика змісту та типових положень міжнародних договорів (угод) у сфері інвестиційної діяльності. Контроль за належним виконанням зобов'язань, що випливають з міжнародних інвестиційних договорів. Міжнародно-правові механізми вирішення інвестиційних спорів. Міжнародний центр по врегулюванню інвестиційних суперечок.

Тема 13. Міжнародне митне право.

Поняття, предмет, система, суб'єкти, правовідносини та міжнародно-правові норми міжнародного митного права. Міжнародне митне право як підгалузь міжнародного економічного права.

Міжнародно-правові стандарти митного регулювання. Всесвітня митна організація – основний суб'єкт регулювання митно-тарифних відносин на міжнародному рівні. Митні пільги для дипломатичних представників іноземних держав. Предмети, товари, валюта, цінні папери, звільнені від сплати імпорتنих мит. Поняття тарифних преференцій. Нетарифне митне регулювання.

Поняття і система міжнародної юридичної відповідальності за порушення митного тарифу. Загальні положення Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП) від 14 листопада 1975 р.

Регулювання митних зборів в Європейському союзі. Загальний митний тариф. TARIC, інтегрований тариф Європейського Союзу.

Характер та специфіка митної політики України. Загальні положення Митного кодексу України від 13 березня 2012 р. Митний контроль в Україні.

Тема 14. Міжнародне транспортне право.

Поняття, предмет, система, суб'єкти, правовідносини та міжнародно-правові норми міжнародного транспортного права. Принципи і норми міжнародного транспортного права. Джерела міжнародного транспортного права.

Правове регулювання міжнародних морських, річкових, залізничних, автомобільних та повітряних перевезень. Міжнародні транспортні організації, їх завдання.

Міжнародні транспортні договори (угоди), їх види. Бернські конвенції про залізничні перевезення вантажів від 9 травня 1890 р., їхній зміст. Угода про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) від 9 травня 1980 р.

Зміст єдиних правил Міжнародної конвенції про вантажну марку від 5 квітня 1966 р. Конвенція міжнародних для уніфікації міжнародних повітряних перевезень від 12 жовтня 1929 р., її зміст. Загальна характеристика Конвенції про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і багажу від 9 жовтня 1997 р. Загальні положення Європейської угода про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ) від 18 вересня 1975 р.

Зміст Конвенції ООН про морське перевезення вантажів від 31 березня 1978 р. Загальна характеристика Женевських конвенцій про відкрите море, про територіальне море, про риболовство та охорону живих ресурсів від 29 квітня 1958 р. Конвенція ООН з морського права від 10 грудня 1982 р. та її значення у регулюванні міжнародних морських перевезень. Загальна характеристика Конвенції ООН про Кодекс поведінки лінійних конференцій від 6 жовтня 1983 р.

Тема 15. Міжнародно-правове регулювання промислового, сільськогосподарського, науково-технічного співробітництва та захисту інтелектуальної власності.

Поняття, предмет, система, суб'єкти, правовідносини та міжнародно-правові норми міжнародного правового регулювання промислового, сільськогосподарського і науково-технічного співробітництва.

Міжнародно-правовий механізм регулювання співробітництва у галузі промисловості. Заключний акт Наради з безпеки і співробітництва у Європі від 1 серпня 1975 р. Організація ООН з промислового розвитку (ЮНІДО) – міжнародна спеціалізована міжурядова організація.

Міжнародно-правовий механізм регулювання співробітництва у галузі сільського господарства. Продовольча і сільськогосподарська організація ООН (ФАО). Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку (ІФАД) – міжнародна спеціалізована установа ООН.

Міжнародно-правове регулювання науково-технічного співробітництва. Програма розвитку ООН (ПРООН). Значення ЮНЕСКО у розвитку та інтеграції загальносвітових рушійних сил науково-технічного прогресу. Декларація про міжнародне економічне співробітництво, зокрема поживлення економічного зростання та розвитку в країнах, що розвиваються від 1 травня 1990 р. Міжнародний розвиток (глобальний розвиток). Цілі сталого розвитку (Sustainable Development Goals).

Регулювання захисту інтелектуальної власності у міжнародному економічному праві. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС): загальна характеристика.

Тема 16. Міжнародне конкурентне право.

Міжнародне конкурентне право: поняття та джерела. Загальна характеристика міжнародного співробітництва у сфері міжнародної

економічної конкуренції. Міжнародна економічна конкуренція та заходи проти монополізму. Картелі в міжнародній економічній практиці.

Міжнародно-правовий механізм регулювання у сфері міжнародної економічної конкуренції та міжнародного співробітництва. Міжнародні організації в системі ООН, що регулюють міжнародну економічну конкуренцію.

Суть Угоди про субсидії та врівноважуючі заходи від 1 лютого 2008 р. Зміст та значення Угоди про виконання Статті VI ГАТТ 1994 від 15 квітня 1994 р. («Антидемпінгового кодексу»), Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС) від 15 квітня 1994 р.

Правила захисту міжнародної конкуренції у Римському договорі від 25 березня 1957 р. (Договір про заснування Європейської Спільноти від 25 березня 1957 р.) Правила добросовісної міжнародної конкуренції у договорі країн СНД про створення Економічного Союзу СНД від 24 вересня 1993 р.

Міжнародна економічна конкуренція та заходи боротьби з монополізмом. Основні напрямки вдосконалення антимонопольної політики України.

Тема 17. Міжнародне трудове право.

Міжнародне трудове право як складова міжнародного економічного права. Предмет міжнародного трудового права. Принципи міжнародного трудового права. Джерела міжнародного трудового права та їх класифікація.

Робоча сила як об'єкт міжнародного трудового права. Право на працю та міжнародно-правове регулювання в сфері забезпечення повної зайнятості населення. Тенденції у реалізації права на працю в сучасних умовах. Декларація тисячоліття ООН від 8 вересня 2000 р.

Мета створення Міжнародної організації праці (МОП), її основні завдання, структура і компетенція. Статут МОП. Щорічні конференції МОП. Адміністративна Рада. Міжнародне Бюро праці (МБП) та його відділення.

Форми правових актів, що приймаються МОП. Порядок прийняття конвенцій та рекомендацій. Ратифікація конвенцій державами-членами МОП. Сфера застосування конвенцій МОП. Загальна характеристика конвенцій і рекомендацій МОП з питань основних прав людини, зайнятості, соціальної політики, регулювання питань праці, колективних трудових відносин, умов праці, праці жінок, дітей і підлітків, осіб похилого віку.

Комісія ООН народонаселення і розвитку, Всесвітня організація здоров'я, ЮНЕСКО, Економічна і Соціальна Рада ООН як суб'єкти міжнародного трудового права.

Тема 18. Правове регулювання спорів, що виникають у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Правове регулювання спорів, що виникають у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Виконання арбітражних рішень у сфері економічної діяльності. Принципи організації і функціонування міжнародних комерційних арбітражів. Лондонський міжнародний арбітражний суд. Міжнародний арбітражний суд Міжнародної торгової палати. Американський міжнародний комерційний арбітражний суд.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991 р. та його основні положення. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж» від 24 лютого 1994 р. та його особливості.

Правовий статус міжнародного комерційного арбітражного суду та Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України.

Рекомендовані джерела інформації:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72/1. – Ст. 2598.
2. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_118/page
3. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями від 21 березня 1986 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_a04
4. Конвенція для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень від 12 жовтня 1929 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_181
5. Європейська угода про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ) від 18 вересня 1975 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_217
6. Конвенція о Кодексе поведения линейных конференций от 6 октября 1983 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_020
7. Конвенция о признании и приведении в исполнение иностранных арбитражных решений от 10 июня 1958 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_070
8. Конвенція про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів та багажу від 9 липня 1997 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/997_034
9. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 7 грудня 1944 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_038
10. Конвенція про створення ради митного співробітництва від 15 грудня 1950 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_184
11. Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом Организации Объединенных Наций от 24 октября 1970 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_569
12. Декларация об установлении нового международного экономического порядка от 1 мая 1974 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. –

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_339

13. Договір про заснування Європейської Спільноти від 25 березня 1957 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_017

14. Хартия экономических прав и обязанностей государств от 12 декабря 1974 г. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/?uid=1042.1.546>

15. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15 квітня 1994 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/981_018

16. Марракешское соглашение о создании Всемирной торговой организации от 15 апреля 1994 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/152_002

17. Treaty establishing the European Economic Community, signed at Rome, 25 March 1957 // EUR-Lex. Official website – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=CELEX:11957E/TXT>

18. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. OJ C 326, 26.10.2012, p. 47–390 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>

19. Charter of Fundamental Rights of the European Union solemnly proclaimed at the Nice European Council on 7 December 2000. OJ C 326, 26.10.2012, p. 391–407 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:12012P/TXT>

20. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 26 червня 2014 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011

Основні рекомендовані джерела інформації:

21. Бабін Б. В. Міжнародне транспортне право / Підручник. – Одеса : Фенікс, 2014. – 198 с.

22. Дахно І. І. Міжнародне економічне право: навч. посіб. / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська ; за ред. І. І. Дахна. – К. : ЦУЛ, 2016. – 368 с.

23. Міжнародне торгове право : навч. посіб. / О. В. Київець, В. О. Голубєва. – К : КНЕУ, 2010. – 450 с.

24. Опришко В. Ф. Міжнародне економічне право і процес : [монографія] / В. Ф. Опришко. – К. : Парламентське видавництво, 2014. – 518 с.

25. Сидор В. Д. Міжнародне економічне право: навч. посіб. / В. Д. Сидор. – К.: Дакор, 2010. – 248 с.

26. Чубарєв В. Л. Міжнародне економічне право: підручник / В. Л. Чубарєв. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 368 с.

27. Шумилов В. М. Международное экономическое право : учебник для магистров / В. М. Шумилов. — 6-е изд., перераб. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2014. — 612 с.

Додаткові рекомендовані джерела інформації:

28. Актуальні проблеми сучасного міжнародного права : зб. наук. ст. за матеріалами II Харк. міжнар.-прав. читань, присвяч. пам'яті проф. М. В. Яновського і В. С. Семенова, Харків, 21 листоп. 2016 р. : у 2 ч. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін. — Х., 2016. — Ч. 2. — 490 с.

29. Гаврилова Ю. Правовий режим міжнародного повітряного простору / Ю. Гаврилова // Підприємництво, господарство і право. — 2011. — № 2. — С. 127–130.

30. Грищенко А. А. Міжнародні економічні санкції як фактор зупинення російської експансії щодо України / А. А. Грищенко // Економіка України. — 2017. — № 2. — С. 74–85. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2017_2_7

31. Драчов О. Принцип «Pacta sunt servanda» як правова основа імплементації міжнародно-правових зобов'язань / О. Драчов // Юридична Україна. — 2010. — № 5. — С. 116–120.

32. Микитенко Л. Деякі питання гармонізації законодавства України із законодавством ЄС про рекламу / Л. Микитенко // Конкуренція. — 2010. — № 4. — С. 45–51.

33. Мушак Н.Б., Муравйов В. І. Гармонізація внутрішнього права асоційованих країн з правом Європейського Союзу / В. І. Муравйов, Н. Б. Мушак // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. — 2013. — № 4. — С. 101-107.

34. Коваленко С. Застосування міжнародних звичаєвих норм до відповідальності міжнародних організацій / С. Коваленко // Юридичний журнал. — 2010. — № 5. — С. 75–79.

35. Коренюк О. Міжнародно-правове регулювання обороту торгових марок / О. Коренюк // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. — 2017. — № 3. — С. 69–77. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2017_3_9

36. Костюченко Я. Правова природа асоціації у практиці Європейського Союзу / Я. Костюченко // Право України. — 2013. — № 7. — С. 225-233.

37. Кривак В. В. Поняття юрисдикції держави в територіальних водах / В. В. Кривак // Митна справа. — 2010. — № 1. — С. 80–84.

38. Омельченко А. Сучасне науково-теоретичне дослідження міжнародного економічного права і процесу / А. Омельченко // Віче. — 2014. — № 20. — С. 6-7. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2014_20_3

39. Перемот С. В. Доктрина впливу та екстратериторіальне застосування конкурентного права: становлення, розвиток та проблеми методології / С. В. Перемот // Держава і право. — 2010. — № 48. — С. 554–566.

40. Радзівілл О. А. Загальноправові принципи як джерела міжнародного економічного права / О. А. Радзівілл // Юридична наука. — 2014. — № 2. — С. 54-66. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2014_2_7

41. Ратушний С. Важливий внесок у розвиток науки міжнародного економічного права / С. Ратушний // Юридична Україна. – 2014. – № 12. – С. 92-94. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2014_12_18

42. Старинський М. В. Принцип системності правового регулювання як основоположний принцип ефективного правового регулювання валютних відносин // Форум права. – 2015. – № 1. – С. 306–310. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2015_1_50.pdf

43. Стрілець Б. В. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом та правове регулювання інвестиційної діяльності / Б. В. Стрілець // Публічне право. – 2015. – № 4. – С. 295–302. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2015_4_40

44. Стрілець Б. В. Інституційний механізм регулювання інвестиційної діяльності в Європейському Союзі / Б.В. Стрілець // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». – 2016. – Випуск 6. – Том 3. – С. 158-162.

45. Тищенко Ю. Юридичні форми міжнародного економічного права / Ю. Тищенко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2016. – № 6. – С. 22–31. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2016_6_5

46. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності: навчальний посібник для студентів вузів / ред. С. О. Якубовський – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 511 с.

47. Шемякін О. М. Міжнародна морська організація і морське право / О. М. Шемякін // Митна справа. – 2011. – № 2. – С. 76-81.

48. Швець Ю. О. Оцінка інвестиційного клімату в Україні: стан, проблеми та шляхи його поліпшення / Ю. О. Швець, О. В. Бурдило // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2017. – Вип. 12(2). – С. 165–168. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvumevcg_2017_12%282%29__37

49. Фединець Р. В. Глобальні економічні проблеми сучасності і міжнародне економічне право / Р. В. Фединець // Публічне право. – 2015. – № 4. – С. 160-166. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2015_4_23

50. Чайковська В. В. Міжнародні економічні договори як джерела правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності / В. В. Чайковська // Альманах міжнародного права. – 2015. – Вип. 7. – С. 20–31. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/amp_2015_7_4

51. Mushak N. B. The impact of the harmonization with the EU legal norms on the Ukrainian national legislation / N. B. Mushak // Scientific Letters of Academic Society of Michael Baludansky. – Volume 2 – No. 3/2014. – P. 97-100.